

טעימה מאספרנטו

Gustumo de Esperanto

חוברת לימוד מינימליסטית:

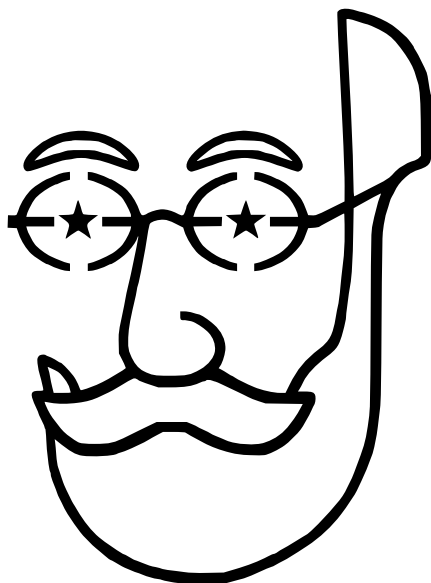
תקציר הדקדוק · טקסטים עם גלוסר · קישורים למידע נוסף

Minimumisma lernolibreto:

superrigardo de la gramatiko · glosHAVaj tekstoj · ligiloj

Far Júda Ronén

חיבר וערך: יודה רונן

פונישית

הוצאה חופשית

Gustumo de Esperanto
Minimumisma lernolibreto

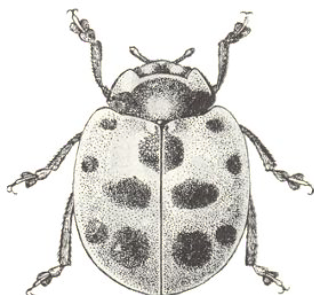
Far Júda Ronén

טעימה מאספרנטו
חוברת לימוד מינימליסטית
חיבר וערך: יודה רונן

1,3-a eldono,
cifereca kopio (2020·5·1)

מהדורה 1.3,
עותק דיגיטלי (2020·5·1)

La libreto estas eldonita per «Puŝiŝit»: חוברת זו יוצאת בהוצאת פוּשִׁישִׁית:

xpr.digitalwords.net

La fontoj de la kovrilaj bildoj:

המקורות לתמונות שעל הכריכה:

Antaŭa: «Zamenhofo, verda sur
blanka» far Keno Ŝero

קדמית: „זמנהוף בירוק על לבן” מאת קנו שרו

tiny.cc/minzam

tiny.cc/minzam

Malantaŭa: anonco de «Esperantista
Klubo «Verda Stelo»» de la 1930-aj jaroj
pri dumonata kurso de Esperanto

אחורית: הודעה של „קלוב האספרנטיסטים
Verda Stelo” משנות השלושים על פתיחת
קורס אספרנטו דרחודשי

tiny.cc/klubovs

tiny.cc/klubovs

1		0	הקדמה
3		1	זקדוק
	3	1.1	אלף־בית
	3	1.2	זקדוק בסיסי
	9	1.3	מבנה מילים
	9	1.3.1	סיומות
	12	1.3.2	תחליות
15		2	טקסטים
	15	2.1	מגדל בבל
	17	2.2	הומרניסמו
	19	2.3	התקווה
	20	2.4	האינטרנציונל
	22	2.5	קופר האספרנטיסט הקטן
	22	2.6	כך מסתובב העולם
	24	2.7	התחלות של ספרים מוכרים
	24	2.7.1	התנ"ך
	25	2.7.2	גאווה ודעה קדומה
	26	2.7.3	אליס בארץ הפלאות
	27	2.7.4	ההוביט, או לשם ובחזרה
	27	2.7.5	אלף תשע־מאות שמונים וארבע
	28	2.7.6	הארי פוטר ואבן החכמים

„טעימה מאספרנטו” נולדה מתוך הצורך בחומר כתוב, תמציתי ובעברית ללימוד אספרנטו. הגלגול הראשון שלה הוא בליווי ארבעה שיעורים שלימדתי בבית-הספר „אופק” לילדים מחוננים בירושלים בדצמבר 2013¹, והגלגול הנוכחי הוא בהרחבתה לצורך לימוד מקוצר של שעה במסגרת קבוצת הריצה והלימוד הירושלמית, „אנו רצים והם רצים” ביוני 2016². למה להרחיב בשביל קיצור? בדיוק בגלל זה: לא נוכל הרי להספיק הכל בשעה אחת, ולכן אני רוצה לתת למי שמתעניינים את האפשרות להרחיב אחר-כך.

העקרון המנחה בחוברת הוא **פשטות ומינימליזם** (עקרון ה־KISS): לא לכתוב מה שלא צריך, ואת מה שכותבים לכתוב בצורה הישירה והפשוטה ביותר. היא בנויה **משלושה חלקים**:

1. **דקדוק**. מתחילים מיישור קו לגבי הכתב, שהוא פשוט ופונימי לגמרי (אות=פונימה, פונימה=אות), כדי שנוכל לתקשר ביננו. אחרי זה ממשיכים לבסיס של הדקדוק: דוגמאות קצרות, מחולקות לצורנים (מורפימות), מתורגמות ועם הסבר לקוני אחריו. הדוגמאות הבניות באופן הדרגתי ומצטבר (כל שלב נסמך על הקודמים לו). לבסוף, רשימה של צורני גזירה, עם דוגמאות של גזירה של לקסימות (יסודות מילוניים, כמו „חתול” בעברית) ושל גרמימות³ (יסודות דקדוקיים, כמו „זה”, „ל-”, „ב”, „לחתול”, או *hitiaze3* „בהתקשר” בעברית).
2. **טקסטים**, ללא תרגום. כל טקסט מלווה בגלוסר (אוצר-מילים) מלא ועצמאי לאחריו, כך שניתן לקרוא את הטקסטים באיזה סדר שרוצים. בסעיף האחרון פסקאות פותחות מספרים מוכרים.
3. **קישורים**. קראתם את החוברת? יופי, מה עכשיו? ממשיכים הלאה: יש שפע של מידע באינטרנט.

1 < תוכלו לקרוא רקע ורשימים כאן: digitalwords.net/esperanto

2 < דף בפייסבוק: facebook.com/usandthem2015

3 < גזירה של לקסימות מגרמימות היא דבר מאוד נדיר בשפות העולם (הדוגמה הקלאסית של שם-עצם שמקורו ביסוד דקדוקי היא an ism „אִיזְם” באנגלית). באספרנטו, לעומת זאת, יש לא מעט גזירות כאלה. אני חושב שזה קשור לשתי סיבות: המבנה המודולרי של השפה (הצמדה רכיבים כמו חלקים של לגו או קרונות ברכבת) והעובדה שחלק גדול מקהילת הדוברים מתייחס לשפה באופן מודע ומרשה לעצמו לשחק איתה.

Informo

מידע נוסף

הכתובת של האתר של הוצאת פושישית היא xpr.digitalwords.net (קוד QR בצד שמאל). בדף של „טעימה מאספרנטו” תוכלו למצוא קובץ PDF לקריאה מהמחשב או להדפסה ואת קבצי המקור ב- $\text{\LaTeX}$.

© כל מה שכתבתי אני בחוברת הזאת **משוחרר להופשי** לנחלת הכלל (-pub lic domain) מכל טענה ל„קניין רוחני”: אתם יכולים להעתיק, לשנות, להפיץ ולהשתמש בה כרצונכם (יהיה נחמד אם תתנו קרדיט).

בכל עניין, אל תהססו **לפנות אלי** בדואל (foo@digitalwords.net). בפרט, אשמח לשמוע כל מה יש לכם להגיד על החוברת, ולקבל הצעות, שיפורים ותיקונים. יש משהו לא ברור, לא עקבי, ניסוח שעדיף שישונה? ספרו לי. היה לכם מעניין ומעשיר לקרוא? ספרו! ☺

יודה רונן

ירושלים 2016/2020

Alfabeto

אלף־בית ❖ 1.1

קריאה של האלף־בית: omniglot.com/writing/esperanto.htm

א	ב	צ	צ'	ד	אָ	פּ	ג	ג'	ה	ĥ	אֵ	י	ד'
a	b	c	ĉ	d	e	f	g	ĝ	h	ĥ	i	j	ĵ
ק	ל	מ	נ	א	פ	ר	ס	ש	ט	אֵ	וּ	ב'	ז
k	l	m	n	o	p	r	s	ŝ	t	u	ŭ	v	z

Baza gramatiko

דקדוק בסיסי ❖ 1.2

- ① ספר   הספר   ספרים   הספרים
libr-o   *la libr-o*   *libr-o-j*   *la libr-o-j*

◀ שמות־עצם מסתיימים ב־o - תווית מיידעת: la; תווית מסתמת: (אָפֶט) ◀ ריבוי: -j

- ②   את הספרים   ספרים (כמושאים)   את הספר   ספר (כמושא)
la libr-o-j-n   *libr-o-j-n*   *la libr-o-n*   *libr-o-n*

◀ מושא (אקוזטיב): -n

- ③   תודה!   שלום!   בשבת (יום שביעי)
dank-o-n   *salut-o-n*   *sabat-o-n*

◀ האקוזטיב משמש גם בביטויי־קריאה מיוחדים ובביטויי־זמן

- ④   ספר אדום   הספרים האדומים   את הספרים האדומים
ruĝ-a libr-o   *la ruĝ-a-j libr-o-j*   *la ruĝ-a-j-n libr-o-j-n*

◀ שמות־תואר מסתיימים ב־a - התאם במספר וביחסה

- ⑤   מהירות   מהיר/ה   מהר, במהירות
rapid-o   *rapid-a*   *rapid-e*

◀ תארי-פועל מסתיימים ב-e-

הן/ם	הוא	היא	זה, היא, הוא	את/ה, אתן/ם	את/ה	אנחנו	אני
<i>ili</i>	<i>li</i>	<i>ši</i>	<i>ĝi</i>	<i>vi</i>	<i>(ci)</i>	<i>ni</i>	<i>mi</i>
				עצמה/ו/ן/ם	(נטול-גוף)		
				<i>si</i>	<i>oni</i>		

◀ הכינוי *ci*, שמציין גוף שני יחיד, כמעט ולא נמצא בשימוש; בפועל משתמשים ב-*vi* הן ליחיד והן לרבים (בדומה ל-*you* באנגלית)

אותן/ם	אותי
<i>ili-n</i>	<i>mi-n</i>

◀ כינויי-גוף מושאים: אותה נטיה כמו שמות-עצם

את הספרים שלי	את הספר שלי	הספרים שלי	הספר שלי
<i>mi-a-j-n libr-o-j-n</i>	<i>mi-a-n libr-o-n</i>	<i>mi-a-j libr-o-j</i>	<i>mi-a libr-o</i>

◀ שייכות של כינויי-גוף: תוספת -a עם התאם (כמו תארים)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	100
<i>unu</i>	<i>du</i>	<i>tri</i>	<i>kvar</i>	<i>kvin</i>	<i>ses</i>	<i>sep</i>	<i>ok</i>	<i>naŭ</i>	<i>dek</i>	<i>cent</i>
1,000	1,000,000	1,000,000,000				533				
<i>mil</i>	<i>million-o</i>	<i>miliard-o</i>				<i>kvin-cent</i>	<i>tri-dek</i>	<i>tri</i>		
הספר הראשון		הספר השני								
<i>la unu-a libr-o</i>		<i>la du-a libr-o</i>								

◀ מערכת ספירה עשונית ◀ מספרים סודרים: תוספת -a (תואר)

אל מתחת לאדמה	מתחת לאדמה	איתן/ן/ם	בֵּעֵט
<i>sub la ter-o-n</i>	<i>sub la ter-o</i>	<i>kun vi</i>	<i>per plum-o</i>
		לבית	בבית
		<i>en la dom-o-n</i>	<i>en la dom-o</i>

◀ מילות יחס מופיעות לפני הצירוף השמני ◀ ככלל, אחריהן מופיע הנומינטיב (יחסת הנושא, ללא ת-), אך בחלקן כאשר מופיע האקוזטיב (יחסת המושא, ת-) המשמעות היא של כיוון, יעד

קרא/י/ו!	לקרוא	אקרא	אני קורא	קראתי
<i>leg-u</i>	<i>leg-i</i>	<i>mi leg-o-s</i>	<i>mi leg-a-s</i>	<i>mi leg-i-s</i>
			הייתי קורא/ת (היפותטי)	
			<i>mi leg-u-s</i>	

◀ שלושה זמנים בסיסיים: עבר (-i-), הווה (-a-) ועתיד (-o-) + s ◀ אינפיניטיב (מקור): -i ◀ ציווי: -u ◀ קונדיציונל (היפותטי): -us

12 הוא יראה אותי החתול/ה קורא/ת מפה קראתי את הספר
li vid-o-s mi-ni la kat-o leg-a-s map-o-n la kat-o leg-a-s map-o-n mi leg-i-s la libr-o-n

באתי, ראיתי, ניצחתי
mi ven-i-s, mi vid-i-s, mi venk-i-s

13 היא אכלה את הלחם שלה (של מישהי אחרת)
ŝi manĝ-i-s ŝi-a-n pan-o-n
 היא אכלה את הלחם שלה (עצמה)
ŝi manĝ-i-s si-a-n pan-o-n

◀ שימוש בצורה החוזרת (רפלקסיב) si מול כינוי גוף (ŝi במקרה דנן)

14 הממותות היו יונקים הספר מעניין
la mamut-o-j est-i-s mam-ul-o-j la libr-o est-a-s interes-a
 יש חתול על העץ היו דינוזאורים גדולים וקטנים
est-i-s kat-o sur la arb-o est-i-s dinosaŭr-o-j grand-a-j kaj mal-grand-a-j

◀ הפועל est-i „להיות” אוגד ופועל הוויה ויישות

15 אתה לדוויק, לא? רוצה לשחק?
vi est-a-s Ludviko, ĉu ne? ĉu vi vol-a-s lud-i?
 אני לא יודע/ת אם הוא יבוא
mi ne sci-a-s, ĉu li ven-o-s

◀ המילית ĉu משמשת לשאלות פולאריות (כן/לא) בתחילת משפט, וכמילית אישור (tag questions) בסופו ◀ ĉu בתוך פסוקית-תוכן מסמנת את מעמדה של הפסוקית

16 להיות או לא להיות? לא אני אכלתי את התפוח אני לא יודע/ת
ĉu est-i aŭ ne est-i? ne mi manĝ-i-s la pom-o-n mi ne sci-a-s
 לא באת? — לא / כן / אכן / אכן לא
ĉu vi ne ir-i-s? — ne / jes / ĝuste / mal-ĝuste

◀ שלילה ב-ne לפני הרכיב השלול (mal-ĝuste): פתרון לשאלות שליליות

- 17 נימבוס 2001 הוא המטאטא המהיר ביותר
Nimbus-o 2001 est-a-s la plej rapid-a bala-il-o
 בננות טעימות יותר מחצילים
banan-o-j est-a-s pli bon-gust-a-j ol melongen-o-j
 אני כותב/ת טוב כמוך
mi skrib-a-s ti-el bon-e ki-el vi

◀ ערך ההפלה (סופרלטיב): *la plej adj* ◀ ערך היתרון (קומפרטיב): *pli adj*; השוואה
 לאחר עם *ol* ◀ ערך הדמיון (אקווטיב): *ti-el adj ki-el*

- 18 הילד/ה שתישחק/ה הילד/ה המשחק/ת הילד/ה שת/ישחק
la lud-i-nt-a infan-o la lud-a-nt-a infan-o la lud-o-nt-a infan-o
 הילד/ה משחק/ת הילד/ה כבר שיחק/ה
la infan-o est-a-s lud-a-nt-a la infan-o est-a-s lud-i-nt-a
 הילד/ה עומד/ת לשחק הילדה שיחקה בעבר
la infan-o est-a-s lud-o-nt-a la infan-o est-i-s lud-i-nt-a

◀ בינוני פעיל: *-nt-* ◀ צורת בינוני נוטות בזמן ◀ במעמד נשואי ביחד עם *est-i* הן
 יוצרות זמנים מורכבים, דוגמת הפרפקט (הילד עכשיו (*estas*) במצב שהוא כבר שיחק
 (*ludinta*))

- 19 בעודה שרה, היא הלכה המְשַׁחֵק המְקַוָּה
la lud-a-nt-o la esper-a-nt-o kant-i-nt-e, ŝi paŝ-i-s

◀ אפשר ליצור שם מבצע פעולה (*nomen agentis*) בצירוף *-o* לבינוני ◀ אפשר ליצור
 צורה של תואר-הפועל (*converb*) מצירוף *-e* לבינוני

- 20 אוטודידקט/ית התפוח אכול תפוח אכול
mem-instru-i-t-o la pom-o est-a-s manĝ-i-t-a manĝ-i-t-a pom-o

◀ בינוני סביל: *-t-*

- 21 החלון שבור (מישהו שבר) שָׁבְרוּ אֶת הַחֲלוֹן
oni romp-i-s la fenestr-o-n la fenestr-o est-a-s romp-i-t-a
 החלון עומד להשבר החלון נשבר (מעצמו)
la fenestr-o romp-iĝ-i-s la fenestr-o est-a-s romp-o-t-a

◀ הבחנה בין צורה חסרת גוף, צורה סבילה וצורה מדיאלית

- 22 אני לומד/ת כדי להבין תפסיק/י/ו להרעיש, אני רוצה לישון!
mi lern-a-s por kompren-i! ĉes-u bru-i, mi vol-a-s dorm-i!

◀ צורת המקור יכולה להופיע במשבצות תחביריות שונות

- 23 גם החתול וגם הכלב   בין אם כן ובין אם לאו
kaj la kat-o kaj la hund-o   *ĉu jes ĉu ne*
 או החתול או הכלב
aŭ la kat-o aŭ la hund-o

◀ מיליות כפולות

- 24 אני יודע שתפוחים גדלים על עצי־תפוח
mi sci-a-s, ke pom-o-j kresk-a-s sur pom-arb-o-j

◀ המרה של פסוקיות למעמד שמני: ממיר ke עם פסיק לפניו

- 25 הילדים שראו אותי (אותם)   הילדים שראו אותי
la infan-o-j, ki-u-j vid-i-s mi-n   *la infan-o-j, ki-u-j-n mi vid-i-s*
 עץ־התפוח הוא העץ שעליו גדלים תפוחים
la pom-arb-o est-a-s la arb-o, sur ki-u kresk-a-s pom-o-j
 זה הגן שבו גדלים התפוחים הטעימים ביותר
ti-o est-a-s la ĝarden-o, ki-e (en ki-u) la plej bon-gust-a-j pom-o-j kresk-a-s

◀ פסוקיות זיקה: ki- שיכול למלא כל משבצת תחבירית בתוך הפסוקית

- 26 הן/ם אלה שראית
ili est-a-s ti-u-j, ki-u-j-n vi vid-i-s

◀ פסוקית זיקה בעלת זוקק כינויי

	שאלה <i>ki-</i>	הצבעה <i>ti-</i>	סיתום <i>i-</i>	הכללה <i>ĉi-</i>	שלילה <i>neni-</i>
תכונה -a	איזה (סוג) <i>ki-a</i>	כזה <i>ti-a</i>	איזשהו <i>i-a</i>	כל (סוג) <i>ĉi-a</i>	אף (סוג) <i>neni-a</i>
סיבה -al	למה <i>ki-al</i>	בגלל זה <i>ti-al</i>	מאיזושהי סיבה <i>i-al</i>	מכל הסיבות <i>ĉi-al</i>	בלי סיבה <i>neni-al</i>
זמן -am	מתני <i>ki-am</i>	אז <i>ti-am</i>	מתישהו <i>i-am</i>	תמיד <i>ĉi-am</i>	אף פעם <i>neni-am</i>
מקום -e	איפה <i>ki-e</i>	שם <i>ti-e</i>	איפשהו <i>i-e</i>	בכל מקום <i>ĉi-e</i>	בשום מקום <i>neni-e</i>
אופן -el	איך <i>ki-el</i>	כך <i>ti-el</i>	איכשהו <i>i-el</i>	בכל דרך <i>ĉi-el</i>	בשום דרך <i>neni-el</i>
שייכות -es	של מי <i>ki-es</i>	של זה <i>ti-es</i>	של מישהו <i>i-es</i>	של כולם <i>ĉi-es</i>	של אף אחד <i>neni-es</i>
דבר -o	מה <i>ki-o</i>	זה <i>ti-o</i>	משהו <i>i-o</i>	הכל <i>ĉi-o</i>	שום דבר <i>neni-o</i>
כמות -om	כמה <i>ki-om</i>	כזאת כמות <i>ti-om</i>	קצת, איזושהי כמות <i>i-om</i>	הכל, כל הכמות <i>ĉi-om</i>	כלום, שום כמות <i>neni-om</i>
מישהו/י -u	מי, איזה (אחד) <i>ki-u</i>	הזה <i>ti-u</i>	מישהו <i>i-u</i>	כולם <i>ĉi-u</i>	אף אחד <i>neni-u</i>

Vortfarado

1.3 מבנה מילים ❖

עבור כל סיומת או תחילית יופיע תרגום מעליה, דוגמה של גזירה של לקסימות (מילה גזורה + מילה בסיסית) ודוגמה של גזירה של גרמימות. בדוגמאות צורן הגזירה מסומן בקו תחתי.

Postafiksoj

1.3.1 ❖ סיומות

זבל <i>aĵ·aĉ·o</i>	לכתוב <i>skrib·i</i>	→	לקשקש <i>skrib·aĉ·i</i>	גיני <i>aĉ</i>
איכס! <i>aĉ!</i>				
להמשיך <i>ad·i</i>	לרוץ <i>kur·i</i>	→	לרוץ ולרוץ <i>kur·ad·i</i>	חזרה / המשכיות <i>ad</i>
המשכי <i>ad·a</i>				
ברדק (מסויים) <i>aĉ·ig·aĵ·o</i>	חדש <i>nov·a</i>	→	חדשות, חדשה <i>nov·aĵ·o</i>	ביטוי מסויים, תוצר <i>aĵ</i>
חבר (במשהו) <i>an·o</i>	ספינה <i>ŝip·o</i>	→	אחד מצוות הספינה <i>ŝip·an·o</i>	חברות בקבוצה <i>an</i>
	אמריקה <i>amerik·o</i>	→	אמריקאי <i>amerik·an·o</i>	
חֶבְרָה <i>an·ar·o</i>	מילה <i>vort·o</i>	→	מילון <i>vort·ar·o</i>	קבוצה (ללא מספר מסויים) <i>ar</i>
עדר, קבוצה <i>ar·o</i>	אדם <i>hom·o</i>	→	אנושות <i>hom·ar·o</i>	
„הבנים” <i>la iĉj·o·j</i>	הוֹרָה <i>patr·o</i>	→	אבאל"ה <i>paĉjo</i>	חיבה (♂) <i>*ĉj</i>
	מיכאל <i>Miĥael·o</i>	→	מיקי <i>Miĉjo</i>	

אולי <i>ēbl·e</i>	לראות <i>vid·i</i>	→	נראה <i>vid·ēbl·a</i>	יכולת <i>ēbl</i>
אופי <i>ec·ar·o</i>	ידידותי <i>amik·a</i>	→	ידידות <i>amik·ec·o</i>	מופשט <i>ec</i>
עצום <i>eg·a</i>	איש <i>vir·o</i>	→	ענק <i>vir·eg·o</i>	הגדלה <i>eg</i>
מקום <i>ej·o</i>	למכור <i>vend·i</i>	→	חנות <i>vend·ej·o</i>	מקום, ז'ה <i>ej</i>
	כתיבה <i>skrib·o</i>	→	כתיבה תמה <i>skrib·el·o</i>	שבח <i>el</i>
נטיה <i>em·o</i>	לשחק <i>lud·i</i>	→	משחקי/ת <i>lud·em·a</i>	נטיה <i>em</i>
ממאן, סרבני <i>mal·em·a</i>				
	לקרוא <i>leg·i</i>	→	שחייבים לקרוא <i>leg·end·a</i>	חובה <i>end</i>
פירור <i>er·o</i>	שרשרת <i>ĉen·o</i>	→	חוליה <i>ĉen·er·o</i>	מרכיב קטן <i>er</i>
מועצת מנהלות/ים <i>estr·ar·o</i>	עיר <i>urb·o</i>	→	ראש-עירייה <i>urb·estr·o</i>	ראש- <i>estr</i>
בקושי <i>et·e</i>	סֶפֶר <i>libr·o</i>	→	ספרון <i>libr·et·o</i>	הקטנה <i>et</i>
	אנגליה <i>angl·o</i>	→	אנגליה <i>Angl·i·o</i>	ארץ- <i>i</i>

	הוֹרָה <i>patr-o</i>	→	אבא <i>patr-iĉ-o</i>	זכר <i>iĉ^t</i>
ילד, גור, <i>id-o</i>	מלך/ה <i>reĝ-o</i>	→	נסיך/ה <i>reĝ-id-o</i>	צאצא <i>id</i>
לגרום <i>ig-i</i>	למות <i>mort-i</i>	→	להרוג <i>mort-ig-i</i>	גרימה <i>ig</i>
להפוך ל- <i>iĝ-i</i>	לשעשע <i>amuz-i</i>	→	להשתעשע <i>amuz-iĝ-i</i>	(התפעל) <i>iĝ</i>
מכשיר, כלי <i>il-o</i>	לפרוס <i>tranĉ-i</i>	→	סכין <i>tranĉ-il-o</i>	מכשיר, כלי <i>il</i>
נקבה <i>in-o</i>	הוֹרָה <i>patr-o</i>	→	אמא <i>patr-in-o</i>	נקבה <i>in</i>
ראוי/ה <i>ind-a</i>	להאמין <i>kred-i</i>	→	אמין/ה <i>kred-ind-a</i>	ראוי ל- <i>ind</i>
מכסה, תושבת <i>ing-o</i>	חרב <i>glav-o</i>	→	נדן <i>glav-ing-o</i>	מְכֶסֶה, מחזיק <i>ing</i>
איִזָּם <i>ism-o</i>	משותף <i>komun-a</i>	→	קומוניזם <i>komun-ism-o</i>	תפישה, יִזָּם <i>ism</i>
מקצוען/ית <i>ist-o</i>	ללמד, להורות <i>instru-i</i>	→	מורה <i>instru-ist-o</i>	מקצוע / תומך <i>ist</i>

1 < במקור באספרנטו המערכת היא -in-:∅, כשהאפס, הבלתי־מאופיין, מסמן זכריות. המערכת שמוצגת כאן, שמטרתה לבטל את ההטיה המגדרית בשפה, היא רפורמה שנקראת iĉismo והמערכת בה משולשת: -in-:iĉ-:∅, כשהאפס מסמן כלליות מגדרית.

„הבנות” <i>la inj·o·j</i>	הוֹרָה <i>patr·o</i>	→	אמאל'ה <i>panjo</i>	חיבה (♀) *nj
	ג'ואן <i>Joan</i>	→	ג'ואני <i>Jonjo</i>	
יותר מפעם אחת <i>obl·e</i>	3 <i>tri</i>	→	פי שלוש <i>tri·obl·e</i>	כפולה obl
שבר <i>on·ô</i>	2 <i>du</i>	→	חצי <i>du·on·o</i>	שבר on
קבוצה, צוות <i>op·o</i>	3 <i>tri</i>	→	טרילוגיה <i>tri·op·o</i>	קבוצה (עם מספר מסויים) op
מיכל <i>uj·o</i>	כסף <i>mon·o</i>	→	ארנק <i>mon·uj·o</i>	קיבול uj
בת/בן אותו הזמן <i>ti·am·ul·o</i>	א"ב <i>aboco</i>	→	לומד/ת קריאה <i>aboco·ul·o</i>	מישהו ul
	קרוב <i>proksim·a</i>	→	שכן <i>proksim·ul·o</i>	
מה־שמו <i>um·o</i>	אוויר <i>aer·o</i>	→	לאוורר <i>aer·um·i</i>	(מנעד רחב של משמעויות) um

Antauxafiksoj

1.3.2 תחיליות ❖

אמא <i>patr·in·o</i>	→	חותנת <i>bo·patr·in·o</i>	מחותנות (~ -in-law) bo
להנשא <i>edz·iĝ·i</i>	→	לייבם <i>bo·edz·iĝ·i</i>	

להפריד <i>dis·ig·i</i>	לזרוק <i>jet·i</i>	→	להעיף לכל עבר <i>dis·jet·i</i>	פירוד <i>dis</i>
להפרד <i>dis·iĝ·i</i>				
ת'חפף! <i>dis!</i>				
להתחיל <i>ek·i</i>	לאהוב <i>am·i</i>	→	להתאהב <i>ek·am·i</i>	תחיליות, פתאומיות <i>ek</i>
מאד <i>ek·de</i>				
הלאה! <i>ek—!</i>				
קודם <i>eks·a</i>	להתחנתן <i>edz·iĝ·i</i>	→	להתגרש <i>eks·edz·iĝ·i</i>	לשעבר, אָקס־ <i>eks</i>
~ לעזאזל עם המלך! <i>eks la reĝo!</i>				
נאלח <i>fi·a</i>	מילה <i>vort·o</i>	→	ניבול־פה <i>fi·vort·o</i>	גועל, בושח <i>fi</i>
תתבייש! <i>fi al vi!</i>				
להזדווג <i>ge·iĝ·i</i>	גברת / אדון <i>sinjor·o</i>	→	גבירותי ורבותי <i>ge·sinjor·o·j</i>	רב־מגדרי / מיני <i>ge</i>
הטרוסקסואלי <i>ge·a</i>	בית־ספר <i>lern·ej·o</i>	→	בי"ס מעורב מגדרית <i>ge·lern·ej·o</i>	
הפוך, מנוגד <i>mal·a</i>	גדול <i>grand·a</i>	→	קטן <i>mal·grand·a</i>	היפוך, ניגוד <i>mal</i>
	לציית <i>obe·i</i>	→	לטרב (לציית) <i>mal·obe·i</i>	
באופן שגוי <i>mis·e</i>	למקם <i>lok·i</i>	→	לשים במקום שגוי <i>mis·lok·i</i>	באופן שגוי / משובש <i>mis</i>

קדום, קדמוני <u>pra</u> -a	סב(ת)א av-o	→	סב(ת)א רב(ת)א <u>pra</u> -av-o	קדום, קדמוני pra
בחזרה <u>re</u> -en	לבנות konstru-i	→	לבנות מחדש <u>re</u> -konstru-i	שוב, מחדש re

Babela Turo

מגדל בבל ❖ 2.1

① Sur la tuta tero estis unu lingvo kaj unu parolmaniero.	וְיְהִי כְּלִי־הָאָרֶץ שְׂפָה אַחַת וְדַבָּרִים אַחָדִים:	①
② Kaj kiam ili ekiris de la oriento, ili trovis valon en la lando Ŝinar kaj tie ekloĝis.	וְיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וּמִצְאֹן בְּקֶנֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:	②
③ Kaj ili diris unu al alia: Venu, ni faru brikojn kaj ni brulpretigu ilin per fajro. Kaj la brikoj fariĝis por ili ŝtonoj, kaj la bitumo fariĝis por ili kalko.	וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הֲבֵה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָה וְתֵהִי לָהֶם הַלְבֵנָה לְאַבֵּן וְהַחֲמֹר הִיָּה לָהֶם לְחֵמֶר:	③
④ Kaj ili diris: Venu, ni konstruu al ni urbon, kaj turon, kies supro atingos la ĉielon, kaj ni akiru al ni gloron, antaŭ ol ni disiĝos sur la supraĵo de la tuta tero.	וַיֹּאמְרוּ הֵבֶה נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמְגִדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פְּרִנְפוּן עַל־פְּנֵי כְּלִי־הָאָרֶץ:	④
⑤ Kaj la Eternulo malleviĝis, por vidi la urbon kaj la turon, kiujn konstruis la homidoj.	וַיֵּרַד יְהוָה לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם:	⑤
⑥ Kaj la Eternulo diris: Jen estas unu popolo, kaj unu lingvon ili ĉiuj havas; kaj jen, kion ili komencis fari, kaj ili ne estos malhelpataj en ĉio, kion ili decidis fari.	וַיֹּאמֶר יְהוָה הֲוֹן עִם אֶחָד וְשִׂפָּה אַחַת לְכֻלָּם זֶה הַחֲלָם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבְצֵר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת:	⑥
⑦ Ni malleviĝu do, kaj Ni konfuzu tie ilian lingvon, por ke unu ne komprenu la parolon de alia.	הֵבֶה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׂפְתַּת רֵעֵהוּ:	⑦
⑧ Kaj la Eternulo disigis ilin de tie sur la supraĵon de la tuta tero, kaj ili ĉesis konstrui la urbon.	וַיִּפֶץ יְהוָה אֶתֶם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כְּלִי־הָאָרֶץ וַיַּחֲדְלוּ לְבַנֵּת הָעִיר:	⑧
⑨ Tial oni donis al ĝi la nomon Babel, ĉar tie la Eternulo konfuzis la lingvon de la tuta tero kaj de tie la Eternulo disigis ilin sur la supraĵon de la tuta tero.	עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפָתַת כְּלִי־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְיָצָם יְהוָה עַל־פְּנֵי כְּלִי־הָאָרֶץ:	⑨

- ① על ה- (כול- (הכל) ארץ, אדמה להיות אחד שפה ר-
sur la tut-a ter-o est-i unu lingv-o kaj
- דרך-דיבור
parol-manier-o
- ② עמק, בקעה למצוא מזרח של; מ- להתחיל ללכת הם כש-, מתי
ki-am ili ek-ir-i de orient-o trov-i val-o
- להתיישב, להתחיל לגור שם שְׁנָעַר ארץ ב-; ל- (עם ת-)
en land-o Šinar ti-e ek-loĝ-i
- ③ לשרוף + להכין לבנה לעשות אנחנו לבוא אָחַר אל, ל- לומר
dir-i al ali-a ven-i ni far-i briĝ-o brul-pret-ig-i
- „חֶמֶר“, ביטומן, אספלט אבן ל- להעשות, להפוך ל- אש על-ידי
per fajr-o far-iĝ-i por ŝton-o bitum-o
- „חֶמֶר“,
kalk-o
- ④ פסגה, החלק העליון של מי, ששלה/ו/ן/ם מגדל עיר לבנות
konstru-i urb-o tur-o ki-es supr-o
- להתפזר מ-, מאשר לְפָנַי תהילה להשיג שמיים להגיע
ating-i ĉiel-o akir-i glor-o antaŭ ol dis-iĝ-i
- פני-שטה כול- (הכל) כול- (כולם)
supr-aĝ-o tut-a ĉi-u
- ⑤ „הנצחית“ לרדת לראות ש- (הוא) בן-אדם
Etern-ul-o malle-v-iĝ-i vid-i ki-u hom-id-o
- ⑥ הַיְנָה עם כול- (כולם) have באנגלית מה (ש-) להתחיל
jen popol-o ĉi-u hav-i ki-o komenc-i
- להחליט הכל, כל דבר לטרפד
mal-help-i ĉi-o decid-i
- ⑦ דיבור להבין לא ש- שלהן/ם שם לבלבל אמ כן
do konfuz-i ti-e ili-a ke ne kompren-i parol-o

⑧ לפזר   להפסיק
dis-ig-i   *ĉes-i*

⑨ בגלל זה   (נטול-גוף)   לתת   זה, היא, הוא   שֵׁם   בבל   כי
ti-al   *oni*   *don-i*   *ĝi*   *nom-o*   *Babel*   *ĉar*

Homaranismo

הוּמַרְנִיסְמו ❖ 2.2

Deklaracio de) "הוּמַרְנִיסְמו" בדבר ההוּמַרְנִיסְמו" כאן מופיעים רק שלושת הסעיפים הראשונים ב,הצהרה בדבר ההוּמַרְנִיסְמו" eo.wikisource. את הטקסט כולו תוכלו לקרוא בוויקיטקסט: eo.wikisource.org/wiki/Homaranismo

ערך בוויקיפדיה העברית: הוּמַרְנִיסְמו he.wikipedia.org/wiki/הוּמַרְנִיסְמו

- ① Mi estas homo, kaj la tutan homaron mi rigardas kiel unu familion; la dividitecon de la homaro en diversajn reciproke malamikajn gentojn kaj gentreligiajn komunumojn mi rigardas kiel unu el la plej grandaj malfeliĉoj, kiu pli aŭ malpli frue devas malaperi kaj kies malaperon mi devas akceladi laŭ mia povo.
- ② Mi vidas en ĉiu homo nur homon, kaj mi taksas ĉiun homon nur laŭ lia persona valoro kaj agoj. Ĉian ofendadon aŭ premadon de homo pro tio, ke li apartenas al alia gento, alia lingvo, alia religio aŭ alia socia klaso ol mi, mi rigardas kiel barbarecon.
- ③ Mi konscias, ke ĉiu lando apartenas ne al tiu aŭ alia gento, sed plene egalrajte al ĉiuj siaj loĝantoj, kian ajn supozatan devenon, lingvon, religion aŭ socian rolon ili havas; la identigadon de la interesoj de lando kun la interesoj de tiu aŭ alia gento aŭ religio kaj la pretekstadon de iaj historiaj rajtoj, kiuj permesas al unu gento en la lando regi super la aliaj gentoj kaj forrifuzi al ili la plej elementan kaj naturan rajton je la patrujo, mi rigardas kiel restaĵon el la tempoj barbaraj, kiam ekzistis nur rajto de pugno kaj glavo.

① להביט, להחשיב   אנושות   כול- (הכל)   ה-   ר-   אדם   להיות   אני
rigard-i   *hom-ar-o*   *tut-a*   *la*   *kaj*   *hom-o*   *est-i*   *mi*

ב-; ל- (עם n-)   של; מ-   חלוקה, הפרדה   משפחה   אחד   כ-; איך?
en   *de*   *divid-it-ec-o*   *famili-o*   *unu*   *ki-el*

קהילה	עם+דת+י	עם	עוין	באופן הדדי	נבדל
<i>komun-um-o</i>	<i>gent-religi-a</i>	<i>gent-o</i>	<i>mal-amik-a</i>	<i>reciprok-e</i>	<i>divers-a</i>
פחות	או יותר	ש- (הוא)	דבר מצער	גדול	הכי מ-
<i>mal-pli</i>	<i>pli aŭ</i>	<i>ki-u</i>	<i>mal-feliĉ-o</i>	<i>grand-a</i>	<i>el plej</i>
העלמות	של מי, ששלה/ו/ן/ם	להעלם	להיות חייב	במוקדם	
<i>mal-aper-o</i>	<i>ki-es</i>	<i>mal-aper-i</i>	<i>dev-i</i>	<i>fru-e</i>	
		יכולת	שלי	לפי	להאיץ
		<i>pov-o</i>	<i>mi-a</i>	<i>laŭ</i>	<i>akcel-ad-i</i>

ערך	אישי	שלו	להעריך	רק	כול- (כולם)	לראות
<i>valor-o</i>	<i>person-a</i>	<i>li-a</i>	<i>taks-i</i>	<i>nur</i>	<i>ĉi-u</i>	<i>vid-i</i>
ש- זה	בעבור	דיכוי	פגיעה	כל סוג של-	מעשה	
<i>ti-o ke</i>	<i>pro</i>	<i>prem-ad-o</i>	<i>ofend-ad-o</i>	<i>ĉi-a</i>	<i>ag-o</i>	
מעמד	חברתי	דת	שפה	אחר	אל, ל-	להשתייך
<i>klas-o</i>	<i>soci-a</i>	<i>religi-o</i>	<i>lingv-o,</i>	<i>ali-a</i>	<i>al</i>	<i>aparten-i</i>
						הוא
						<i>li</i>
						מ, מאשר
						<i>ol</i>
						ברבריות
						<i>barbar-ec-o</i>

באופן מלא	אָבֶל, אָךְ; אלא	זה-	לא	ארץ	להכיר ב-, להיות ער ל-
<i>plen-e</i>	<i>sed</i>	<i>ti-u</i>	<i>ne</i>	<i>land-o</i>	<i>konsci-i</i>
משוער	איזשהו (לא משנה)	לגור	שלה/ו/הן/ם עצמם	בשוויון-זכויות	
<i>supoz-at-a</i>	<i>ki-a ajn</i>	<i>loĝ-i</i>	<i>si-a</i>	<i>egal-rajt-e</i>	
אינטרס	זיהוי	have באנגלית	הם	תפקיד, מקום	מוצא
<i>interes-o</i>	<i>ident-ig-ad-o</i>	<i>hav-i</i>	<i>ili</i>	<i>rol-o</i>	<i>de-ven-o</i>
להתיר	זכות	היסטורי	איזשהו סוג של-	תירוץ	עם
<i>permes-i</i>	<i>rajt-o</i>	<i>histori-a</i>	<i>i-a</i>	<i>pretekst-ad-o</i>	<i>kun</i>
(מילת-יחס כללית)	טבעי	בסיסי	לשלול	מעל	למשול
<i>je</i>	<i>natur-a</i>	<i>element-a</i>	<i>for-rifuz-i</i>	<i>super</i>	<i>reg-i</i>
להתקיים	כש-, מתי	ברברי	זמן	שריד, שארית	מולדת, ארץ-האבות
<i>ekzist-i</i>	<i>ki-am</i>	<i>barbar-a</i>	<i>temp-o</i>	<i>rest-aĵ-o</i>	<i>patr-uj-o</i>
					חרב
					אגרוף
					<i>glav-o</i>
					<i>pugn-o</i>

La Espero

התקווה ❖ 2.3

מילים: אליעזר לודוויג זמנהוף; לחן: פליסיאן מני דה מניל.

ביצוע, עם כתוביות: youtu.be/mk-0D3D75Ao
 ערך בוויקיפדיה העברית: he.wikipedia.org/wiki/La_Espero

① En la mondon venis nova sento, tra la mondo iras forta voko; per flugiloj de facila vento nun de loko flugu ĝi al loko. ② Ne al glavo sangon soifanta ĝi la homan tiras familion: al la mond' eterne militanta ĝi promesas sanktan harmonion. ③ Sub la sankta signo de l' espero kolektiĝas pacaj batalantoj, kaj rapide kreskas la afero per laboro de la esperantoj.	④ Forte staras muroj de miljaroj inter la popoloj dividitaj; sed dissaltos la obstinaj baroj, per la sankta amo disbatitaj. ⑤ Sur neŭtrala lingva fundamento, komprenante unu la alian, la popoloj faros en konsento unu grandan rondon familian. ⑥ Nia diligenta kolegaro en laboro paca ne laciĝos, ĝis la bela sonĝo de l' homaro por eterna ben' efektiviĝos.

①	ללכת	דרך	תחושה	חדש	לבוא	עולם	ה-	ב-; ל-	(עם n-)
	<i>ir-i</i>	<i>tra</i>	<i>sent-o</i>	<i>nov-a</i>	<i>ven-i</i>	<i>mond-o</i>	<i>la</i>	<i>en</i>	

	עכשיו	רוח	קל	של; מ-	כנף	על-ידי	קול	חזק
	<i>nun</i>	<i>vent-o</i>	<i>facil-a</i>	<i>de</i>	<i>flug-il-o</i>	<i>per</i>	<i>voko</i>	<i>fort-a</i>

	אל, ל-	זה, היא, הוא	לעוף	מקום
	<i>al</i>	<i>ĝi</i>	<i>flug-i</i>	<i>lok-o</i>

②	תמידית	משפחה	למשוך	אנושי	להיות צמא	דם	חרב	לא
	<i>etern-e</i>	<i>famili-o</i>	<i>tir-i</i>	<i>hom-a</i>	<i>soif-i</i>	<i>sang-o</i>	<i>glav-o</i>	<i>ne</i>

	הרמוניה	קודש	להבטיח	להלחם
	<i>harmoni-o</i>	<i>sankt-a</i>	<i>promes-i</i>	<i>milit-i</i>

③	ר-	להלחם, להאבק	של שלום	להתאסף	תקווה	סימן	תחת
	<i>kaj</i>	<i>batal-i</i>	<i>pac-a</i>	<i>kolekt-iĝ-i</i>	<i>esper-o</i>	<i>sign-o</i>	<i>sub</i>

	לקוות	עבודה	עניין	לגדול	מהר
	<i>esper-i</i>	<i>labor-o</i>	<i>afer-o</i>	<i>kresk-i</i>	<i>rapid-e</i>

- ④ בחזקה לעמוד חומה אלף שנים בין עם מחולק, מופרד
fort·e star·i mur·o mil·jar·o inter popol·o divid·it·a
- מרוסק אהבה מחסום עיקש להפריד+לקפוץ אָבֵל, אַךְ; אלא
sed dis·salt·i obstin·a bar·o amo dis·bat·it·a
- ⑤ על נייטרלי לשוני בסיס להבין אחד אחר
sur neŭtr·al·a lingv·a fundament·o kompren·i unu ali·a
- לעשות הסכמה גדול מעגל משפחתי
far·i konsent·o grand·a rond·o famili·a
- ⑥ שלנו חרוץ צוות להתעייף עד (ש-) יפה חלום
ni·a diligent·a koleg·ar·o lac·iĝ·i ĝis bel·a sonĝ·o
- אנושות ל־ נצחי בְּרָכָה להתגשם
hom·ar·o por etern·a ben·o efektiv·iĝ·i

La Internacio

האינטרנציונל ❖ 2.4

המקור בצרפתית: Eugène Pottier; תרגום: Kálmán Kalocsay; לחן: Pierre De Geyter.

- ① Leviĝu, proletar' de l' tero,
 leviĝu, sklavoj de malsat'!
 La Vero tondras en kratero,
 sekvos finofara bat'.
 La paseon plene ni forviŝos,
 amasoj, marŝu, kresku ni!
 La mond' en fundament' ŝanĝiĝos, ④
 ne nul', sed ĉio estu ni!
- ② Por batal', por la lasta
 unuiĝu nia front',
 internacia estos
 la tuta homa mond'!
- ③ Ne estas super ni defendo,
 nek reĝ', nek Dio, nek patron'.
- Kreantoj, ni nin savu mem do,
 luktu por komuna bon'!
 La rabaĵon preni de l' rabisto,
 spiriton savi de l' karcer',
 ni blovu fajron kun persisto,
 kaj batu ni, dum ardas fer'!
 ④ Ni, laboristoj, ni, kampuloj,
 partio granda de l' labor'!
 Al ni la ter' laŭ justreguloj,
 parazit' sin portu for!
 Ja grasigos multajn nia karno,
 sed malaperos ĉe l' aŭror'
 la korva kaj vultura svarmo,
 eterne brilos suna glori'!

- ①
להתרומם	פרולטריון	של; מ-	ה-	ארץ, אדמה	עֶבֶד	רָעַב
<i>lev-iĝ-i</i>	<i>prolet-ar-o</i>	<i>de</i>	<i>la</i>	<i>ter-o</i>	<i>sklav-o</i>	<i>malsat-o</i>
אַמְת	לרעום	ב-, ל- (עם ת-)	לוע של הר געש	מכתש,	לעקוב	סופי
<i>ver-o</i>	<i>tondr-i</i>	<i>en</i>	<i>krater-o</i>		<i>sekv-i</i>	<i>fin-o-far-a</i>
מטה, הבטה	עֶבֶר	באופן מלא	אנחנו	למחוק לגמרי	המון	מטה, המון
<i>bat-o</i>	<i>pase-o</i>	<i>plen-e</i>	<i>ni</i>	<i>forviŝ-i</i>	<i>amas-o</i>	
לצעוד	לגדול	עולם	יסוד	להשתנות	לא	כלום, שום דבר
<i>marŝ-i</i>	<i>kresk-i</i>	<i>mond-o</i>	<i>fundament-o</i>	<i>ŝanĝ-iĝ-i</i>	<i>ne</i>	<i>nul-o</i>
אלא	אַבְּל, אַךְ;	הכל, כל דבר	להיות			
<i>sed</i>		<i>ĉi-o</i>	<i>est-i</i>			
- ②
ל-	קָרַב	אחרון	להתאחד	שלנו	חזית	בינלאומי
<i>por</i>	<i>batal-o</i>	<i>last-a</i>	<i>unu-iĝ-i</i>	<i>ni-a</i>	<i>front-o</i>	<i>inter-naci-a</i>
אנושי	כול- (הכל)					
<i>tut-a</i>	<i>hom-a</i>					
- ③
מעל	הגנה	לא ... ולא	מֶלֶךְ	אל, אלוהים	פטרון	ליצור
<i>super</i>	<i>defend-o</i>	<i>nek ... nek</i>	<i>reĝ-o</i>	<i>di-o</i>	<i>patron-o</i>	<i>kre-i</i>
להציל	(סמן רפלקסיבי)	עצמ-	אם כן	להאבק, להלחם	משותף	טוב (ש"ע)
<i>sav-i</i>	<i>mem</i>	<i>do</i>	<i>do</i>	<i>lukt-i</i>	<i>komun-a</i>	<i>bon-o</i>
דבר גזול	לקנות	גזולן	נפש, רוח	כלא, צינוק	לנשוף	אש
<i>rab-aĝ-o</i>	<i>pren-i</i>	<i>rab-ist-o</i>	<i>spirit-o</i>	<i>karcer-o</i>	<i>blouv-i</i>	<i>fajr-o</i>
עם	התמדה	ר	להכות	למשך; כאשר, כל עוד	לזהור	ברזל
<i>kun</i>	<i>persist-o</i>	<i>kaj</i>	<i>bat-i</i>	<i>dum</i>	<i>ard-i</i>	<i>fer-o</i>
- ④
פועל	חקלאי	מפלגה, קבוצה, צד	גדול	עבודה	אל, ל-
<i>labor-ist-o</i>	<i>kamp-ul-o</i>	<i>parti-o</i>	<i>grand-a</i>	<i>labor-o</i>	<i>al</i>
לפי	חוק-צדק	טפיל	עצמה/ו/ן/ם	לשאת	החוצה, למרחק
<i>laŭ</i>	<i>just-regul-o</i>	<i>parazit-o</i>	<i>si</i>	<i>port-i</i>	<i>for</i>
אכן	לגרום להיות שמן	הרבה, רב	בשר	להעלם	ב-
<i>ja</i>	<i>gras-ig-i</i>	<i>mult-a</i>	<i>karn-o</i>	<i>mal-aper-i</i>	<i>ĉe</i>
עורבי	נשרי	נחיל, המון	תמידית	לזרוח	שמש, של השמש
<i>korv-a</i>	<i>vultur-a</i>	<i>svarm-o</i>	<i>etern-e</i>	<i>bril-i</i>	<i>sun-a</i>

תהילה
glor-o

La esperantisteto

קופר האספרנטיסט הקטן ❖ 2.5

לצפיה: youtu.be/10ErKbLL5WQ

Kie estas via buŝo? Kie estas viaj oreloj? Kie estas viaj haroj? Kie estas viaj okuloj? Kie estas via nazo? Kie estas via lango? Kie estas viaj manoj? Kie estas via umbiliko? Kie estas viaj piedoj? Kie estas via ĉemizo? Kion diras kato? —Baaaŭ. Kion diras hundo? —Uŭ uŭ uŭ. Kion diras bovo? —Muuu. Ĉu vi povas kisi min? Kisi, kisi, kisi...

איפה	להיות	שלך/ן/ם	פה	אוזן	שערה	עין	אף	לשון
<i>ki-e</i>	<i>est-i</i>	<i>vi-a</i>	<i>buŝ-o</i>	<i>orel-o</i>	<i>har-o</i>	<i>okul-o</i>	<i>naz-o</i>	<i>lango</i>
יד	פופיק	כף-רגל	חולצה	מה	לומר	חתול	כלב	
<i>man-o</i>	<i>umbilik-o</i>	<i>pied-o</i>	<i>ĉemiz-o</i>	<i>ki-o</i>	<i>dir-i</i>	<i>kat-o</i>	<i>hund-o</i>	
פר/ה	האם	את/ה/ן/ם	להיות יכול/ה	לנשק	אני			
<i>bov-o</i>	<i>ĉu</i>	<i>vi</i>	<i>pov-i</i>	<i>kis-i</i>	<i>mi</i>			

Tiel la Mondo Iras

בך מסתובב העולם ❖ 2.6

מאת Juliano Hernández Angulo. לצפיה בביצוע שלו לשייר: vimeo.com/19634742

① Tiel la mondo iras ... ② Lundo, merkredo, sabato, mardo, ĵaŭdo kaj dimanĉo. Jen milito, jen la paco, jen infano kun malsato. La misiloj preskaŭ falas, la kolomboj malkonsentas, Estas tiel, estas tiel. ③ Jen virino kiu ne sidas, ĉar laboro ĉiam estas, kaj la patro kiu ne alvenas,	ĉar la poŝo estas malplena. Tiom da manoj kiuj konstruas, kaj la aliaj kiuj detruas, Estas tiel, estas tiel. Tiel la mondo iras ... = ① ④ Dekses horoj kiuj sonoras kaj ok horoj kiuj silentas Multaj homoj kiuj rapidas, jam la alia tago venas. Ni profitu la momenton, ĉar la vivo ne atendas,

Estas tiel, estas tiel.

⑤ Iras por mi, iras por vi,
iras por ŝi, iras por li, tiel la mondo,
iras por mi, iras por vi,
iras por ŝi, iras por li, tiel la mondo.

Lundo, merkredo, sabato, ... = ②

Tiel la mondo iras ... = ①

Tiel la mondo iras ... = ①

① ללכת עולם ה־ כן; כל־כן
ti-el la mond-o ir-i

② יום ראשון ר יום חמישי יום שלישי שבת יום רביעי יום שני
lund-o merkred-o sabat-o mard-o jaŭd-o kaj dimanĉ-o

כמעט טיל רעב עם ילד שלום מלחמה הנה
jen milit-o pac-o infan-o kun mal-sat-o misil-o preskaŭ

ליפול יונה להתנגד להיות
fal-i kolomb-o mal-konsent-i est-i

③ אב, הורה תמיד עבודה כי לשבת לא ש־ (הוא) אשה
vir-in-o ki-u ne sid-i ĉar labor-o ĉi-am patr-o

יד של (מחבר כמות) כזאת כמות ריק כיס להגיע
al-ven-i poŝ-o mal-plen-a ti-om da man-o

לבנות אחר להרוס
konstrua-i ali-a detrua-i

④ הרבה, רב לשתוק, להיות שקט 8 להשמיע צליל שעה 16
dek-ses hor-o sonor-i ok silent-i mult-a

רגע להרוויח אנחנו לבוא יום כבר למהר אדם
hom-o rapid-i jam tag-o ven-i ni profit-i moment-o

חיים לחכות
viv-o atend-i

⑤ ל־ אני את/ה/ן/ם היא הוא
por mi vi ŝi li

2.7 התחלות של ספרים מוכרים ✦ Komencoj de famaj libroj

La Biblio

2.7.1 התנ"ך ✦

זמנהוף השלים ב־1915 את תרגומו לברית הישנה, בהתבסס על המקור העברי. תרגום זה נחשב למופתי. ניתן לקרוא אותו כאן: steloj.de/esperanto/biblio

①	En la komenco Dio kreis la ĉielon kaj la teron.	בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:	①
②	Kaj la tero estis senforma kaj dezerta, kaj mallumo estis super la abismo; kaj la spirito de Dio ŝvebis super la akvo.	וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וָבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:	②
③	Kaj Dio diris: Estu lumo; kaj fariĝis lumo.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר וַיְהיֶאֱוֶר:	③
④	Kaj Dio vidis la lumon, ke ĝi estas bona; kaj Dio apartigis la lumon de la mallumo.	וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:	④
⑤	Kaj Dio nomis la lumon Tago, kaj la mallumon Li nomis Nokto. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, unu tago.	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קֶרָא לַיְלָה וַיְהיֶ־עֶרֶב וַיְהיֶ־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:	⑤

①	(עם ת-) en	ה־ la	התחלה komenc-o	אל, אלוהים di-o	ליצור kre-i	שמיים ĉiel-o	ו־ kaj

ארץ, אדמה
ter-o

②	להיות est-i	חסר-צורה sen-form-a	שומם dezert-a	חושך mallum-o	מעל super	תהום abism-o	רוח, נשמה spirit-o
	של; מ־ de	לרחף ŝveb-i	מים akv-o				

③	לומר dir-i	להעשות, להפוך ל־ far-iĝ-i	אור lum-o				

④	לראות vid-i	ש־ ke	זה, היא, הוא ĝi	טוב bon-a	להפריד apart-ig-i		

⑤ ליקרוא בשם   יום   הוא   לילה
nom-i   *tag-o*   *li*   *nokt-o*

⑥ ערב   בִּקְר   אחד
vesper-o   *maten-o*   *unu*

Fiereco kaj Antaŭjuĝemo

גאוה ודעה קדומה ❖ 2.7.2

מקור: AUSTEN, Jane, *Pride and Prejudice*, 1813.

תרגום: HARLOW, Donald J., *Fiereco kaj Antaŭjuĝemo (kellaj ĉapitroj)*, 2007.

את הפרקים הראשונים מתוך הספר תוכלו לקרוא כאן: web.archive.org/web/20150130044632/http://donh.best.vwh.net/Esperanto/Literaturo/Noveloj

Estas veraĵo universale agnoskata, ke fraŭlo kun bonhavo certe bezonas edzinon.

It is a truth universally acknowledged, that a single man in possession of a good fortune, must be in want of a wife.

Kiom ajn malmulte oni konas la sentojn aŭ opiniojn de tia homo kiam unuan fojon li alvenas en la distrikto, tiu veraĵo estas tiel bone fiksita en la mensoj de la apudaj familioj, ke ili ja supozas lin la rajtigita posedaĵo de iu aŭ alia elinter iliaj filinoj.

However little known the feelings or views of such a man may be on his first entering a neighbourhood, this truth is so well fixed in the minds of the surrounding families, that he is considered the rightful property of some one or other of their daughters.

עם   רווק   ש־   להכיר (במשהו)   באופן כולל   עובדה, אמיתה   להיות
kun   *fraŭl-o*   *ke*   *agnosk-i*   *universale*   *ver-aĵ-o*   *est-i*

רעיה   להיות צריך   לבטח   אמצעים, כסף
edz-in-o   *bezon-i*   *certe*   *bonhavo*

לדעת   (נטול-גוף)   מעט   מילית הכללה (so)ever-   באנגלית)   כמה
kon-i   *oni*   *mal-mult-e*   *ajn*   *kiom*

ראשון   כש-, מתי   אדם   כזה   של; מ־   דעה   או   תחושה   ה־
unu-a   *ki-am*   *hom-o*   *ti-a*   *de*   *opini-o*   *aŭ*   *sent-o*   *la*

היטב   כ; כל-כך   זה-   איזור   ב; ל־ (עם ה-)   להגיע   הוא   פעם
bon-e   *ti-el*   *ti-u*   *distrikt-o*   *en*   *al-ven-i*   *li*   *foj-o*

קבע	mind	מחשבה,	קרוב	משפחה	ש-	הם	אכן	לשער	להחשיב,
<i>fiks-i</i>	<i>mens-o</i>		<i>apud-a</i>	<i>famili-o</i>	<i>ke</i>	<i>ili</i>	<i>ja</i>	<i>supoz-i</i>	
להפוך לחוקי	רכוש	מישהו/ו	אַחַר	מבין	שלהן/ם	בת,	צאצאית		
<i>rajt-ig-i</i>	<i>posed-aĵ-o</i>	<i>i-u</i>	<i>ali-a</i>	<i>el-inter</i>	<i>ili-a</i>	<i>fil-in-o</i>			

Alico en Mirlando

2.7.3 אליס בארץ הפלאות ❖

מקור: CARROL, Lewis, Alice's Adventures in Wonderland, 1865.
 תרגום: BROADRIBB, Donald, Alico en Mirlando, 1996.

תוכלו לקרוא את הספר כאן: i-espero.info/files/elibrojoj/ eo - carroll, lewis - la aventuroj de alico en mirlando.pdf

Alicon komencis multe tedi la sidado apud sia fratino sur la bordo de la rivereto, kaj la manko de io farinda; unu-du-foje ŝi rigardetis transŝultre la libron kiun legas ŝia fratino, sed ĝi havis nek bildojn nek konversaciojn, «kaj kiel utilas libro,» pensis Alico, «sen bildoj aŭ konversacioj?»

Alice was beginning to get very tired of sitting by her sister on the bank, and of having nothing to do: once or twice she had peeped into the book her sister was reading, but it had no pictures or conversations in it, 'and what is the use of a book,' thought Alice 'without pictures or conversation?'

להתחיל	במידה רבה	לשעמם	ה-	ישיבה	לצד	של/הן/ו/הם עצמם	
<i>komenc-i</i>	<i>mult-e</i>	<i>ted-i</i>	<i>la</i>	<i>sid-ad-o</i>	<i>apud</i>	<i>si-a</i>	
אחות	על	קצה, גדה, חוף	של; מ-	נחל	ר	העדר	משהו
<i>frat-in-o</i>	<i>sur</i>	<i>bord-o</i>	<i>de</i>	<i>river-et-o</i>	<i>kaj</i>	<i>mank-o</i>	<i>i-o</i>
שראוי לעשות	פעם-פעמיים	היא	להציץ	מעבר לכתף	סֵפֶר		
<i>far-ind-a</i>	<i>unu-du-foje</i>	<i>ŝi</i>	<i>rigard-et-i</i>	<i>trans-ŝultr-e</i>	<i>libr-o</i>		
ש- (הוא)	לקרוא	שלה	אַבְּל, אך; אלא	זה, היא, הוא	have	באנגלית	לא ... ולא
<i>ki-u</i>	<i>leg-i</i>	<i>ŝi-a</i>	<i>sed</i>	<i>ĝi</i>	<i>hav-i</i>		<i>nek ... nek</i>
תמונה	שיחה	כי; איך?	להועיל	לחשוב	בלי		
<i>bild-o</i>	<i>konversaci-o,</i>	<i>ki-el</i>	<i>util-i</i>	<i>pens-i</i>	<i>sen</i>		

La Hobito aŭ Tien kaj Reen

2.7.4 ❖ ההוביט, או לשם ובחזרה

מקור: TOLKIEN, J. R. R., *The Hobbit, or There and Back Again*, 1937
 תרגום: GLEDHILL, Christopher kaj AULD, William (poemoj), *La Hobito aŭ Tien kaj Reen*, 2000

En truo en tero vivis hobito. Ne aĉa, malpura, malseka truo plena je vermstumpoj kaj ŝlimaodoro, nek seka, dezerta, sabla truo sen sidlokoj aŭ manĝaĵoj. Ĝi estis hobito-truo, kaj tio signifas komforton.

In a hole in the ground there lived a hobbit. Not a nasty, dirty, wet hole, filled with the ends of worms and an oozy smell, nor yet a dry, bare, sandy hole with nothing in it to sit down on or to eat: it was a hobbit-hole, and that means comfort.

(עם ת-)	חור	ארץ, אדמה	לחיות	הוביט	לא	מגעיל	מלולכך
ב; ל- (en)	tru-o	ter-o	viv-i	hobit-o	ne	aĉ-a	mal-pur-a
ר טוב	מלא	(חילת-יחס כללית)	זנב-תולעת	ר	בוצי	ריח	
mal-sek-a	plen-a	je	verm-stump-o	kaj	ŝlim-a	odor-o	
לא	יבש	שומם	חולי	בלי	מקום לשבת	או	מאכל
nek	sek-a	dezert-a	sabl-a	sen	sid-lok-o	aŭ	manĝ-aĵ-o
הוא	זה, היא, הוא	להיות	מאורת-הוביט	זה	להיות עם משמעות (של)		נוחות
ĝi	est-i	hobit-o-tru-o	ti-o	signifi-i			komfort-o

Mil Naŭcent Okdek Kvar

2.7.5 ❖ אלף תשע-מאות שמונים וארבע

מקור: ORWELL, George, *Nineteen Eighty-Four*, 1949
 תרגום: BROADRIBB, Donald, *Mil Naŭcent Okdek Kvar*, 2001

i-espero.info/files/elibroj/

תוכלו לקרוא את הספר כאן:

eo - orwell, george - 1984.pdf

Estis hela malvarma tago en aprilo, kaj la horloĝoj sonigis la dektrian horon. Winston Smith, kun la mentono premita en la bruston, por eskapi de la akrega vento, rapide puŝis sin tra la vitrajn pordojn de la Loĝejoj de la Venko, kvankam ne sufiĉe rapide por nebligi la eniron kun li de nebuleto de eroplana polvo.

It was a bright cold day in April, and the clocks were striking thirteen. Winston Smith, his chin nuzzled into his breast in an effort to escape the vile wind, slipped quickly through the glass doors of Victory Mansions, though not quickly enough to prevent a swirl of gritty dust from entering along with him.

ה־	ה־	ר	אפריל	ב־; ל־ (עם ת-)	יום	קָר	בהיר	להיות
la	kaj	april-o	en	tag-o	mal-varm-a	hel-a	est-i	
חזה	ללחוץ	סנטר	עם	שעה	ה־13	להשמיע	שעון	
brust-o	prem-i	menton-o	kun	hor-o	dek-tri-a	son-ig-i	horloĝ-o	
עצמה/ו/ן/ם	לדחוף	מהר	רוח	איום	שֶׁל; מ־	לברוח	ל־	
si	puŝ-i	rapid-e	vent-o	akr-eg-a	de	eskap-i	por	
מספיק	לא	למרות (ש-)	נצחון	משכן	דלת	מזכוכית	דרך	
sufiĉ-e	ne	kvankam	venk-o	loĝ-ej-o	pord-o	vitra	tra	
	אבק	מלא חלקיקים	ענן קטן	כניסה	למנוע			
	polv-o	er-o-plen-a	nebul-et-o	en-ir-o	ne-ebli-g-i			

HP kaj la ŝtono de la Saĝuloj

2.7.6 ✦ הארי פוטר ואבן החכמים

מקור: ROWLING, J. K., Harry Potter and the Philosopher's Stone, 1997. תרגום: BAKER, George, HARLOW, Donald J. kaj aliaj, Hari Poter kaj la ŝtono de la Saĝuloj, 2004.

ב־2004 השלימו קבוצה של שבעה אספרנטיסטים את תרגום הספר הראשון בסדרת, הארי פוטר. כשפנו אל כריסטופר ליטל, הסוכן של רולינג, לשם קבלת זכויות־היצורים להוצאת התרגום, בתחילה השיב שהוא עובד רק עם „הוצאות־לאור מסודרות”, ולאחר שפנו אליו דרך אחת כזאת, יותר מפעם אחת, לא נתקבלה ממנו שום תגובה, גם לאחר איסוף מאות חתימות בעצומה למען הוצאת התרגום.

ניתן לקרוא טיוטה של התרגום בכתובות האלה:

- [ttt.flugado.nu/Hari Potter kaj la Ŝtono de la Saĝuloj 2-02-05.doc](http://ttt.flugado.nu/Hari_Potter_kaj_la_S_\u00f1ono_de_la_Sa\u00f1uloj_2-02-05.doc)
- vk.com/doc-32862458_32140010

Gesinjoroj Dursli ĉe numero kvar, Ligustra Vojo, fieris diri, ke ili estas «perfekte normalaj, multan dankon.» Neniu povus imagi ilin implikiĝi en io stranga aŭ mistera. Ne estis loko por tiaj sensencaĵoj en ilia vivo.

Mr and Mrs Dursley, of number four, Privet Drive, were proud to say that they were perfectly normal, thank you very much. They were the last people you'd expect to be involved in anything strange or mysterious, because they just didn't hold with such nonsense.

להיות גאה	ליגוסטרום (סוג צמח)	4	מסָפֶר	ב־	אדון/גברת
fier-i	Ligustra	kvar	numer-o	ĉe	ge-sinjor-o

לומר	ש־	הם	להיות	לגמרי, באופן מושלם	נורמלי	רבה, רב
<i>dir·i</i>	<i>ke</i>	<i>ili</i>	<i>est·i</i>	<i>perfekt·e</i>	<i>norm·al·a</i>	<i>mult·a</i>
תודה	אף אחד	להיות יכול/ה	לדמיין	להיות מעורב	ב־; ל־ (עם n-)	
<i>dank·o</i>	<i>neni·u</i>	<i>pov·i</i>	<i>imag·i</i>	<i>implik·iĝ·i</i>	<i>en</i>	
משהו	מוזר	או	מסתורי	לא	מקום	ל־
<i>i·o</i>	<i>strang·a</i>	<i>aŭ</i>	<i>mister·a</i>	<i>ne</i>	<i>lok·o</i>	<i>por</i>
שלהן/ם	חיים				כזה	שטות
<i>ili·a</i>	<i>viv·o</i>				<i>ti·a</i>	<i>sen·senc·aĝ·o</i>

דבר עברית עם בני עמך,
ואספרנטו עם שכניך.

קלוב האספרנטיסטים

— "VERDA STELO" —

מודיע על פתיחת קורס דו-חדשי ללמוד
השפה בין-הלאומית « א ס פ ר נ ט ו »

על המעוניינים לפנות למשרד מנחה ספיר
משעה 5-7 בכל ערב

רחוב השומר 10 נחלת-בנימין 14

שכר למוד 250 מא"י לחודש

V1975/64/2